

4. Дзюба І. Донбас – край українського слова. *Уроки правди і добра: поезія і проза* / Упор. В. Оліфіренко. Передмова І. Дзюби : Донбас, 2001. С. 37.

5. Масенко Л. Мовна ситуація України в соціолінгвістичних вимірах. Війна з Росією вплинула на багатьох. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/30586236.html>.

6. Янковський О. Політика депортації: за що вірмен, болгар і греків виселяли з Криму. Крим. Реалії. URL: <https://ua.krymr.com/a/polityka-deportatsii-za-shcho-vmrmen-hrekiv-i-bolhar-vyselially-z-krymu/28582230.html>.

Гладченко Анна Анатоліївна,
здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
професор кафедри мовної підготовки
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук, доцент
Доценко О. Л.

МОВНА ПОЛІТИКА ФРАНЦІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Мовна політика будь-якої держави спрямована на збереження, захист від негативного впливу інших мов та гармонійний розвиток і функціонування державної мови, мов корінних народів і національних меншин. Вона регулює використання мов в публічних, офіційних, культурних та релігійних сферах життя суспільства.

Мовна політика України і мовна політика Франції мають певні спільні риси, але також суттєво відрізняються за низкою ознак.

Відповідно до статті 10 Конституції України: «Державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України. Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування» [2].

Відповідно до статті 2 Конституції Франції: «Мова Республіки – французька». Цей пункт Конституції посилює

стаття 1 закону № 94-665 від 4 серпня 1994 року щодо використання французької мови: «Згідно з Конституцією, французька мова є основоположним елементом особистості та спадщини Франції. Це мова навчання, роботи, торгівлі, та громадського обслуговування» [1].

На відміну від Франції в Україні державна мовна політика зорієнтована не лише на захист і забезпечення належного функціонування в усіх сферах життя суспільства української мови як державної, а й на збереження та розвиток мов корінних народів і мов національних меншин.

Прикро, що особливо у статті 10 Конституції України виділено статус російської мови. До повномасштабного вторгнення у багатьох сферах життя українці використовувало саме російську мову як основну мову спілкування. У ресторанах і кав'ярнях, школах та вищих закладах освіти часто можна було почути мову агресора. Навіть сьогодні деякі українці продовжують активно розмовляти російською, хоча більшість російськомовного населення України після початку активної фази російсько-української війни стали розмовляти державною мовою.

У Франції зовсім інша ситуація. Французька мова є обов'язковою у рекламі, маркуванні товарів, у трудових відносинах та системі освіти. Основна мета мовної політики Франції – захист французької мови від інших мов, особливо англійської. Мовне законодавство Франції та суспільство загалом зорієнтовані на захист від англіцизмів і підтримку державної мови як засобу національної ідентичності в умовах глобалізації.

У Франції національні меншини мають значно меншу кількість прав, порівняно з Україною. Франція довго дотримувалась унітарної мовної політики, згідно з якою французька мова була єдиною мовою, яку підтримувала держава. Франція не ратифікувала Європейську хартію регіональних та міноритарних мов, тому підтримка мов меншин залишається незначною на офіційному рівні, на відміну від України, де національні меншини мають права, гарантовані Конституцією, зокрема статтями 11, 53, та Законом України «Про національні меншини (спільноти)», а також Законом України «Про корінні народи». В Україні гарантовано право представника корінних народів і національних меншин вивчати рідну мову, послуговуватися нею в публічному житті під час проведення культурно-масових заходів тощо. Зокрема у статті 11 Конституції України йдеться про те, що: «Держава

сприяє консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України» [2]. Відповідно до статті 53 Конституції України «громадянам, які належать до національних меншин, відповідно до закону гарантується право на навчання рідною мовою чи на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах або через національні культурні товариства» [2]. Певні послаблення мовної політики щодо меншин з'явилися у Франції 2008 року, коли була ухвалена стаття 75-1 Конституції Франції, яка визначає регіональні мови від глобалізації.

Мовна політика Франції орієнтована на уніфікацію публічного мовного простору і запобігання впровадження англійської мови в культурне і ділове життя країни, тоді як Україна зосереджена на зміцненні позицій української мови, але водночас визнає та підтримує права і потреби національних меншин, як частину культурної спадщини. Проте вони не отримали офіційного статусу і їх використання в державних установах залишається обмеженим.

Отже, у Франції діють суворі обмеження щодо використання будь-якої мови, крім французької, в офіційних документах, оголошеннях та рекламі, прописані в Законі Тубона, у статті 3 якого йдеться про те, що будь-який напис чи оголошення, зроблені у громадських, публічних місцях або в громадському транспорті та призначені інформувати населення, повинні бути зроблені французькою мовою [1]. Закон детально врегулював різні сфери суспільного життя, зокрема сферу працевлаштування та діяльності підприємств. Так, умови й колективні угоди про роботу та угоди підприємства або установи повинні бути складені французькою мовою. Будь-яке положення, застосоване до найманого працівника, є нечинним, якщо воно складене іноземною мовою. Кодекс про працю зобов'язує укладати трудовий договір у письмовій формі французькою мовою. Якщо посада, що є об'єктом договору, може бути названа іноземним терміном, який не має відповідного аналога у французькій мові, тоді іноземний термін обов'язково має бути пояснений французькою.

Отже, обидві країни використовують мовну політику для збереження і захисту державних мов, проте методи

відрізняються. Українське законодавство робить більший акцент на захист прав мовних меншин і дозволяє використання інших мов у громадах, тоді як Франція спрямована на використання лише державної мови у всіх публічних сферах.

Список використаних джерел

1. Закон Тубона. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000349929>
2. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96вр#Text>
3. Конституція Франції. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000571356/>

Гнатенко Каріна Олександрівна,
здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
доцент кафедри мовної підготовки
навчально-наукового інституту права
та психології Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
філологічних наук, доцент **Бортун К. О.**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОГО
ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ: НА ШЛЯХУ
ДО ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ЗАХИСТУ
ІНФОРМАЦІЇ**

Юридичне документознавство в Україні наразі перебуває на шляху активних змін, що продиктовані стрімким розвитком, євроінтеграційними процесами та необхідністю адаптації до нових реалій. Актуальним є створення цифрового суспільства, зокрема документообігу, що є віддзеркаленням правових відносин. Право врегульовує відносини між учасниками суспільства, яке стає диджиталізованим. Тому наразі є важливим встановлення особливостей еволюційної природи юридичного документа як важливої категорії документообігу у правознавстві. Узагальнення тенденцій розвитку формує такі етапи: цифровізація й електронний документообіг, інформаційна безпека, уніфікація та стандартизація, синхронізація з європейськими стандартами, розвиток «LegalTech», зміщення фокусу на аналіз даних.